פולער טעקסט פון באריכט פון פאלעסטינער אויספארשונג קאמיסיע

נאך די אלגעמיינע אויספירן פון דער אונטערזוכונג־קאמיסיע, וואס זיינען אונטערגעשריבן געווארן דורך דער וואלטער שא, דעם טשערמאן פון דער קאמיסיע, און די מיטגלידער סער העגרי בעטערטאן, קאנסערוואטיווער מיטגליד, האפקין מאריס, ליבעראל, און העגרי סנעל, ארבעטער־מיטגליד, אנטהאלט דער באריכט אויך מר. סנעל'ס רעזערוואציעס.

מר. סנעל דערקלערט:

"כאטש איך האב אונטערגעשריבן דעם באריכט קאן איך אבער ניט איינשטימען מיט געוויסע קריטיקן און שלוסן, וואס ער אנטהאלט און איך וויל קלאר מאכן אז עס איז קיין פראגע ניט, אז מיין אונטערשריפט מיינט ניט אז איך שטים איין מיט דער אלגעמיינער שטעלונג פון מיינע קאלעגן צו דעם פאלעסטינער פראבלעם".

"די פאליסי צו עטאבלירן א נאציאנאלע אידישע היים האט אן צווייפל אויפגעהויבן קאמפליצירטע פראגן, סיי בנוגע ראסן און סיי בנוגע עקאנאמיע, אבער איך בין איבערצייגט, אז די דאזיקע פאגן זיינען ניט קיין אויסערגעוויינלאכע און אויך ניט אזעלכע וואס מען קאן ניט שליכטן. און איך גלויב אז פיל פון די באלדיקע אורזאכן פון די ראיאטען זיינען געווען גיכער פון א צייטווייליקן ווי פון א פונדאמענטאלן כאראקטער און זיינען געקומען אלס רעזולטאט פון די מורא'ס און פיינטשאפטן, וואס איך בין איבערצייגט, אז די מוסולמאנישע און אראבישע פירער האבן ארויסגערופן פאר פאליטישע נויטן. איך נעם דערפאר אן ערנסטערע שטעלונג ווי מיינע קאלעגן וועגן דער פאראנטווארטלאכקייט פון יענע פירער פאר דעם כאראקטער און דער אויפפירונג פון דעם העצע קאמפיין וואס איז געקומען פאר די אומרוען.

"איך גלויב אז דער פארלאנג צו קריגן די שטיצע פון דעם מוסולמאנישן פאראייניקטן פאלק האט באווארגט דעם מופטי מיט אלע מאטיוון וואס ער האט געדארפט. און אין דער צייט וואס איך בין ניט איבערצייגט אז ער איז דירעקט פאראנטווארטלאך, אדער אפילו אז ער האט אנגעפירט געוויסע טעטיקייטן פון זיינע נאכפאלגער, האב איך אבער ניט דעם מינדסטן צווייפל, אז ער האט פארשטאנען דעם כאראקטער פון דעם קאמפיין און אז ער האט געוואוסט וועגן דער געפאר פון די אומרוען, וואס פעלט קיינמאל ניט אויס, ווען רעליגיעזע פראפאגאנדע פון א העצערישן כאראקטער ווערט פארשפרייט צווישן מאכמאדאנישע פעלקער.

"איך שרייב צו, דעריבער, צו דעם מופטי א גרעסערן טייל פון די פאראנטווארטלאכקייטן פאר די ראיאטן, ווי דאס האט געטאן דער באריכט פון דער מאיאריטעט פון דער קאמיסיע. איך בין מיט דער מיינונג, אז דער מופטי איז פאראנטווארטלאך פאר דעם, וואס ער האט ניט געמאכט קיין שום פארזוך צו קאנטראלירן דעם כאראקטער פון דער אגיטאציע, וואס איז אנגעפירט געווארן אין נאמען פון דער רעליגיע פון וועלכן ער איז דער אנפירער אין פאלעסטינע. אויך קאן איך ניט אקצעפטירן די גרעניצן וואס זיינען געמאכט געווארן בנוגע דער פאראנטווארטלאכקייט פון די אראב. פאליטישע פירער פאר די רעזולטאטן פון דער אגיטאציע. די אראבישע עקזעקוטיווע איז פאלשטענדיק בארעכטיקט, אויב זי האט געוואלט, צו שאפן ארגאניזאציעס, וואס זאלן פארטרעטן אירע מיינונגען און אירע צילן, אבער האבנדיק דאס געטאן, מוז זי טראגן די פאראנטווארטלאכקייט פאר די טעטיקייטן פון די ארגאניזאציעס, וואס זי האט געשאפן.

"אויב די קאמפאניע פון דער פאליטישער אגיטאציע האט געהאט פאר איר ציל דאס באזייטיקן פון די אומצופרידנהייטן און צו שאפן זיכערקייטן פאר דער צוקונפט, דאן זיינען די מעטאדן פון פראפאגאנדע, וואס די אראבישע פירער האבן אנגענומען געווען זייער שלעכטע. אויב אנגענומען געווארן זייער שלעכטע.

"כאטש איך שטים איין אז די אראבישע עקזעקוטיווע איז ניט דוקא פאראנטווארטלאך אלס א קערפערשאפט פאר די רייד און טאטן פון איר נאכפאלגער אדער אפילו אירע איינצלנע מיטגלידער, געפין איך אבער פאר שווער צו גלויבן, אז די האנדלונג פון באזונדערע מיטגלידער פון דער עקזעקוטיווע זיינען געווען באקאנט צו דער קערפערשאפט, אדער די דאזיקע יחידים האבן געהאנדלט אויף א ריין־פריוואטן אופן. איך בין איבערצייגט אז דאס פאלעסטינער פאלק קאן אין קיין שום זין ניט ווערן פארבונדן מיט די באדויערלאכע געשעענישן פון לעצטן אויגוסט.

"די גוטע באציאונגען וואס עקזיסטירן אין געוויסע פלעצער צווישן די צוויי ראסן, האבן זיך שטארק ארויסגעוויזן בעת די אומרוען, ווען העלדישע אראבישע ארבעטער האבן איינגעשטעלט זייער לעבן און דאס לעבן פון זייערע פאמיליעס און האבן אריינגענומען זייערע באקאנטע אידישע ארבעטער אין זייערע היימען ביז די געפאר איז אריבער און האבן זיי דאן אוועקגעפירט, אנגעטאן אין אראבישע קליידער, צו זייער פאלק.

"בנוגע דעם קאמפיין פון העצעס, קאן איך ניט איינשטימען מיט דעם אויספיר אין די באריכטן וואס באפרייען די מאכמאדאנישע רעליגיעזע פירער פון דער לייכסטער שולד פאר איינפירן נייקייטן אין דער געגנט פון כותל־מערבי. אראבישע נאציאנאליסטן, צווישן זיי מאכמאדאנישע פירער, האבן זיך אנגעכאפט אין דער געלעגנהייט וואס אידישע פירער האבן אוועקגעשטעלט א מחיצה לעבן כותל־מערבי אום יום־כפור פון דעם יאר 1928.

"איך האלט אז פילע פון די נייע איינריכטונגען וואס זיינען דערנאך געקומען, ווי דאס אויפשטעלן פון דעם נייעם מויער און דאס עפענען פון א נייער טיר, זיינען וויניקער דיקטירט געווארן פון די נויטן פון דער מוסולמאנישער רעליגיע און זייער אייגנטום רעכט ווי פון א גוט באטראכטן פלאן צו פראוואצירן און פארוואונדן די רעליגיעזע געפילן פון אידן.

"כאטש איך שטים איין מיט די מייסטע פון די שלוסן וועגן דער קריטיק אויף דער פאלעסטינער רעגירונג, וואס איז געמאכט געווארן פון דער פאלעסטינער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, נעם איך ניט אן די אלע ארגומענטן וואס פירן צו די דאזיקע שלוסן. דורכקוקנדיק די באשלוסן און טעטיקייטן פון דער פאלעסטינער רעגירונג אין דער צייט פון די אומרוען, און אין די ערשטע טעג פון די אומרוען, האב איך געהאט אין זינען אז די מיליטערישע און שוץ קרעפטן וואס די רעגירונג האט פארמאגט זיינען ניט געווען גענוגנד. אין דעם דאזיקן פאקט געפין איך א בארעכטיקונג פאר פילע שריטע וועלכע איך וואלט אנדערש ניט געקאנט אינדארסירן.

"די אלגעמיינע פראגע צי אין א לאנד פון ראסן צעטיילונג זאל איין ראסע קריגן וואפן פון דער רעגירונג פאר א מעגלאכן געברויך קעגן דער אנדערער, איז, מוז מען צוגעבן, א שווערע. אבער לויט ווי די לאגע איז געווען אין פאלעסטינע אין אויגוסט האט די רעגירונג, סיידן זי האט געפונען אז זי אליין איז אין דער לאגע צו באשיצן דער אידישער מינאריטעט, וואלט עס ניט פאקטיש געווען א פונדאמענטאלע אומגערעכטיקייט ווען זי וואלט געקליבענע אידן געגעבן די מיטלען אויף צו פארטיידיקן זיך און זייערע חברים.

"איך קאן ניט ריינוואשן די פאלעסטינער רעגירונג פון דער שולד פאר ניט פארעפנטלאכן אן אפיציעלן קאמוניקאט וואס זאל לייקענען אז די אידן ווילן פארכאפן די מוסולמאנישע הייליקע פלעצער. דער פאקט וואס עס זיינען פאראן איינצלנע אידן אין פאלעסטינע און אנדערשוואו וואס האפן אז ווען משיח וועט קומען וועט דער אידישער טעמפל געבויט ווערן אויף דעם אלטן פלאץ האט ניט געדארפט פארהינדערן דער רעגירונג פון אויספירן דאס, וואס, לויט מיין מיינונג, איז געווען איר קלארע פליכט.

"איך שטיי ניט אפ פון די אויספירונגען אין דעם רעפארט אין באצוג צו דעם וואס די פאלעסטינער רעגירונג האט ניט געזוכט צו פארמיידן די אידישע דעמאנסטראציע ביים כותל־מערבי דעם 15טן אויגוסט. איך פיל אבער אז די פאלעסטינער רעגירונג האט קיינמאל ניט געדארפט פארהאנדלען מיט די פירער פון דער אידישער יוגנט. פון אנפאנג אן האט זי אין אומצווייטייטיקע טערמינען געדארפט פארלייגן די קאנדיציעס אויף וועלכע די אידישע יוגנט וואלט דערלויבט געווארן צו באזוכן דעם כותל־מערבי יענעם טאג און האט אויך באדארפט ארויסציגן פעסטקייט אין דער דערקלערן אז סיידן די דאזיקע קאנדיציעס וועלן אבסאלוט אנגענומען ווערן, וועט די רעגירונג טאן אלץ וואס עס ליגט נאר אין איר מאכט ניט צו דערלאזן די אידישע יונגעלייט אז זיי זאלן באזוכן דעם כותל־מערבי צוזאמען, און אז זי וועט גלייך אננעמען אירגענט וועלכע מיטלען ווער עס וועט אפטרעטן אויף דאס מינדסטע פון די דאזיקע קאנדיציעס.

"אזוי פירט זיך אין אנדערע טיילן פון דער ציוויליזירטער וועלט היינט צו טאג, און די פראצעדורע וואס ווערט אנגענומען אין די מייסטע הויפט־שטעט פון אייראפע, האט אויך געקאנט אנגעווענדעט ווערן אויף די דריי הונדערט אויפגערעגטע אידישע יונגעלייט. איך שטים אבער איין, אז נאכדעם ווי די דאזיקע דעמאנסטראציע איז פארגעקומען, האט די מוסולמאנישע דעמאנסטראציע אויפ'ן אנדערן טאג ניט געקאנט לייכט פארבאטן ווערן.

"וואס אנבאלאנגט אידישע אימיגראציע און דער לאנד פראבלעם, ווערט צו פיל געוויכט געלייגט אין דעם רעפארט אויף די אויפגערעגטע פראטעסטן פון אראבישע פירער פון איין זייט, און צו די אומגעדולדיקע קריטיקן און פאדערונגען פון די ציוניסטישע פירער פון דער צווייטער זייט. וואס מען באדארף אין פאלעסטינע איז ניט אזוי אן ענדערונג אין דער פאליטיק אין באצוג צו די דאזיקע וועלכע מען האט געמאכט גלויבן אז זי ליידעט פון אן אומגערעכטיקייט און אז די אידישע אימיגראנטן זיינען א שטענדיקע געפאר פאר זייער עקאנאמישן וואוילזיין און זייער צוקונפט.

"איך בין איבערצייגט אז די דאזיקע מורא איז איבערטריבן, און אז אויב מען זאל באטראכטן די זאך וויסנשאפטלאך וועלן די אראבער געווינען אנשטאט פארלירן פון אידישע אונטערנעמונגען. עס איז ביי מיר קיין צווייפל ניט אז טראץ די פעלערן וואס זיינען געמאכט געווארן און וואס האבן אפשר פאראורזאכט אידן און איינצלנע אראבער, האבן די אידישע טעטיקייטן פארבעסערט דעם עקאנאמישן מצב פון לאנד, געהויבן דעם לעבנס סטאנדארד פון דעם אראבישן ארבעטער, און געלייגט דעם פונדאמענט אויף וועלכן מען קאן באזירן דעם צוקונפטיקן פראגרעס פון די צוויי פעלקער און זייער אנטוויקלונג.

"דער פרינציפ אז די אימיגראציע דארף ניט איבערשטייגן דער עקאנאמישער קאפאציטעט פון פאלעסטינע ווערט אנגענומען פון אלע פאראנטווארטלאכע אידן, און אזוי לאנג ווי דער פרינציפ ווערט זארגפעלטיק דורכגעפירט פון דער פאלעסטינער רעגירונג, קאנען אראבער זיך ניט באקלאגן אויף דעם וואס עס ווערן אין פאלעסטינע אריינגעבראכט מענשן וועמעס טעטיקייטן קאנען פירן צו דער אנטוויקלונג פון נייע אונטערנעמונגען, צו דער אויסבעסערונג פון אגריקולטורעלע און אינדוסטריעלע מעטאדן צוזאמען מיט דער העכערונג פון דער רעגירונגס איינקונפט און דאס העכערן פון דעם לעבנס סטאנדארד פון דער באפעלקערונג אין אלגעמיין.

"איך קאן ניט איינשטימען מיט דער קריטיק וואס ווערט געמאכט אין דעם באריכט בנוגע דעם עקזיסטירנדן אופן, ווי אזוי די אימיגראנטן ווערן אויסגעקליבן. א געוויסע פארמע פון אויסוואל איז נויטיק, און די רעגירונג איז ניט אין דער לאגע צו אונטערנעמען די דאזיקע אויפגאבע, די פאראנטווארטלאכקייט פאלט דערפאר אויף דער ציוניסטישער ארגאניזאציע וועמען אימיגראציע סערטיפיקאטן ווערן געגעבן. ווען די ציוניסטישע עקזעקוטיווע שטעלט צו איר פאדערונג נאך סערטיפיקאטן, נעמט זי אין דער זעלבער צייט איבער די געזעצלאכע פאראנטווארטלאכקייט פאר אויסהאלטן די דאזיקע אימיגראנטן אין משך פון צוויי חדשים. די פארטיילונג פון סערטיפיקאטן קאן ניט אונטערגענומען ווערן אויף א צופרידנשטעלנדיק אופן קיינעם א חוץ דער אידישער אגענטור, וואס האט אן ארגאניזאציע אין אלע לענדער פון וועלכע די אימיגראנטן קומען.

"די ציוניסטישע עקזעקוטיווע אליין איז באקאנט מיט זייער כאראקטער און פאזיציע און קאן מאכן א שטרייגגן אויסוואל. די ציוניסטישע ארגאניזאציע גיט אכטונג אויף די אימיגראנטן פון דעם מאמענט אן, וואס זיי קומען אן קיין פאלעסטינע און ווערן איבערגעשיקט צו פלעצער וואו זיי ארבעטן. דעם איינדרוק וואס איך האב געקראגן פון דעם עדות־זאגן איז געווען, אז די עקזעקוטיווע אליין באשליסט וויפיל סערטיפיקאטן עס זאלן באשטימט ווערן פאר יעדן לאנד, און איר באשלוס איז באזירט אויף דער באקאנטשאפט מיט דער לאגע אין יעדן לאנד און די נויטן אין פאלעסטינע.

"כאטש איך שטים ניט איין אז דער איצטיקער מעטאד פון אויסוויילן אימיגראנטן קאן קריטיקירט ווערן, נעם איך אן דעם שטאנדפונקט וואס ווערט אנגענומען אין די באריכטן, אז די קוואליפיקאציעס וואס ווערן געפאדערט פון די אימיגראנטן דארפן באשטיין פון זייער פיזיקייט, כאראקטער, און צוגעפאסטקייט אלס ארבעטער און בירגער. די פאליטישע אדער עקאנאמישע שטאנדפונקטן פון אן אימיגראנט, דארפן ניט זיין קעגן אים.

"איך באפריי די אידישע פירער פון אלע באשולדיקונגען בנוגע דעם שווערן ענין פון קריגן לאנד. פאראנטווארטלאכע אידישע פירער זיינען אויך אייניק אין אפווארפן די באשולדיקונג, אז אראבישע טענענטס האבן פארווארטיילט צו אידישע אינטערעסן". ביי דעם פונקט דערמאנט סנעל דאס עדות זאגן פון ארטור רופין, געוועזענער קאלאניזאציאנס עקספערט פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין פאלעסטינע, און פון וולאדימיר זשאבאטינסקי, און אויך דעם מעמאראנדום וואס די אלגעמיינע פעדעראציע פון אידישע ארבעטער האט צוגעשטעלט צו דער אונטערזוכונג קאמיסיע.

"מען קאן דערפאר אננעמען, זאגט מר. סנעל ווייטער, — אז די אידן אנערקענען דאס רעכט פון די אראבער צו האבן גענוג לאנד וואו זיי זאלן וואוינען. זיי טענה'ן אבער אז דאס שליסט ניט אויס זייערע אייגענע פאדערונגען פאר נאך לאנד פאר קאלאניזאציע. זיי זאגן, אז די פראגע איז הויפטזעכלאך א פראגע פון פראדוקטיוויטעט, אז די איצטיקע באפעלקערונג דערגרייכט ניט די צאל וואס דאס לאנד קאן אויסהאלטן און, אז די אויסרעכענונגען וואס זיינען באזירט אויף די איצטיקע מעטאדן פון ערד־ארבעט, קאנען ניט באטראכט ווערן אלס אזעלכע וואס שליסן אימיצן אויס.

"זיי טענה'ן, ערשטנס, אז די אראבישע פארמערייען איז פארשפרייט, אבער זיי נוצן בלויז אויס א טייל פון זייער לאנד, און צווייטנס, אז גרויסע שטרעקעס לאנד ליגן וויסט און ווארטן בלויז מען זאל זיי איבערנעמען און מאכן פראדוקטיוו, און, אז די אפיציעלע ציפערן וועגן לאנד וואס איז צום קריגן, נעמען אין באטראכט די דאזיקע פאקטן. די אידישע פאדערונגען שטיצן זיך אויף דער הנחה, אז ווען, אן אינטענסיווע קולטיווירונג פון די דאזיקע שטרעקעס, וואס זיינען וויסט, וואלט אונטערגענומען געווארן, וואלט געווען גענוג לאנד פאר די נויטן פון ביידע ראסן פאר א לאנגער צייט.

"אן אויספארשונג און אפשאצונג דארף דערפאר דעקן די פאלגנדע פראגן: ערשטנס, דער נוצן וואס ווערט געמאכט פון דעם לאנד, וואס ווערט איצט קולטיווירט. צווייטנס, די מעגלאכקייט פון א פארגרעסערטער פראדוקטיוויטעט, און דריטנס, אויף וויפיל דאס וויסט לאנד קאן אויסגענוצט ווערן און די מעגלאכקייטן פון באוואסערונג.

"אויף דעם אופן, און קיין אנדערן, קאן די אידישע פאדערונג אויסגעפראוווט ווערן און א צופרידנשטעלנדיקע פאליסי קאן דערגרייכט ווערן איך בין אויך מיט דער מיינונג, אז לאנד וואס ווערט ניט אויסגענוצט זאל איבערגעגעבן ווערן צו די אידן, און אז זיי זאלן זיין פריי צו מאכן פרוכטבאר דאס לאנד וואס איז איצט וויסט. די אראבער ווידער, דארפן פארזיכערט ווערן צו האבן גענוג לאנד, וואס זאל זיי באזארגן מיט געהעריקע לעבנס באדינגונגען. זיין רעכט פון האבן לאנד דארף אבער ארויפלייגן אויף אים די פליכט דאס צו קולטיווירן. אין דער ריכטונג קאן דער אידישער פארמער שטארק באהילפיק זיין מיט זיין באקאנטשאפט און מיט מאדערנע מעטאדן.

"די לאגע ווערט עטוואס פארפלאנטערט דורך דעם וואס עס זיינען פאראן ווילדע, אדער האלב־ווילדע בעדואינער. זיי ציילן ארום הונדערט טויזנט, מייסטענס פאסטוכער, וואס לעבן אין געצעלטן און וואנדערן פון איין פלאץ אויף דעם צווייטן. זיי האבן א שטארקע טענה, פונקט ווי די אנדערע אראבער, זיך אפצוגעבן מיט זייער אופן פון לעבן, אבער דער דאזיקער אופן פון זייער נוצלאזער וואנדערונגס־סיסטעם, קאן קוים געהאלטן ווערן אלס בארעכטיקונג פאר אנהאלטן אויף ווייטער די פרימיטיווע מעטאדן פון ערד ארבעטער.

"עס קאן זיין, אז פאסטאראלע עקאנאמיע און אינטענסיווע קולטור קאנען ניט עקזיסטירן איינס לעבן אנדערן, און דעם בעדואינערס נויטן דארפן באפרידיקט ווערן אויף אן אנדער וועג. אלס אן ענדגילטיקער אויספיר בנוגע דער לאנד־פראבלעם זאג איך, אז דאס איז מיין מיינונג, אז די פראספעריטי אין פאלעסטינע, אמווייניקסטן פאר די קומענדיקע עטלאכע יאר איז אפהייגניק פון א דערפאלגרייכער אנטוויקלונג פון אגריקולטור און פון א פארבעסערונג פון די מעטאדן פון ערד ארבעט. איך זע ניט איין קיין אנדער וועג ווי אזוי דאס קאן געטאן ווערן ווי נאר דורך אידישע אונטערנעמונגען. און איך בין דערפאר איבערצייגט אין דער נויטיקייט צו געבן די אידישע קאלאניעס א באדייטנדיקן חלק אין דעם לאנד וואס איז צום קריגן.

"דער פארלאנג פון די אראבישע פירער פאר א פארלאמענט איז שטארק און דורכאויס ערנהאפטיק, אבער איך גלויב ניט, אז דאס וואס זיי האבן אזא זעלבסט־רעגירונג ניט געקראגן, האט אויך וויפיל ניט איז ארויסגערופן די אויסברוכן. די דעמאנסטראנטן וואס מיר האבן באגעגנט, זיינען בלי ספק קעגן געווען דער פאליסי פון דער אידישער נאציאנאלער היים, און די פעלאכן זיינען געווען באזארגט וועגן דער צוקונפט פון זייער לאנד, אבער איך קאן ניט גלויבן אז זיי זיינען געווען באוואוסטזיניק וועגן ערנסטע קלאגעס בנוגע קאנסטיטוציאנעלע פראגן.

"מיין מיינונג וועגן דעם פראגרעס פון פאלעסטינע און מיט דעם פארשטיי איך דעם געמיינזאמען פראגרעס פון ביידע פעלקער, דארף זיין ניט אין דער ריכטונג פון פאליטישע קאנצעסיעס, נאר פון סאציאלער און עקאנאמישער אויפבויאונג און דער עטאבלירונג פון עפנטלאכער זיכערקייט. עס ווערט געזאגט אין דעם באריכט, אז ניט אידן און ניט אראבער "האבן געמאכט א פארזוך צו פארבעסערן די ראסן־באציאונגען". דער דאזיקער סטייטמענט וועלכער איז אן צווייפל ריכטיק דארף גענומען ווערן אין דעם ליכט פון די שוועריקייטן פון דער לאגע.

"ביידע פעלקער זיינען צוזאמענגעבראכט געווארן אונטער אויסערגעוויינלאכע אומשטענדן אן א פאראייניקונג פון שפראך, רעליגיע אדער ראסע. דאס צוזאמענקומען, פון אן אומאנטוויקלט פאלק, וואס איז פאטאליסטיש אין זיין קוק אויף לעבן, און איז איבערגעגעבן צו זיינע אמאליקע וועגן, און פון א הויך־באגאבטער און פראגרעסיווער ראסע, וואס ברענט מיט גרויסע אידעאלן, — אזא צוזאמענקום וואס אונטער יעדן אומשטאנד געווען א גרויסע שטערונג פאר ביידע. די אידן ספעציעל האבן אפגעגעבן זייער גאנצע ענערגיע פאר דער גרויסער אויפגאבע אויפצובויען דעם קערפער פון א נייעם פאלק, איידער זיין נשמה. זיי זיינען פון פיל לענדער און זייער פארשיידנארטיקע דערפארונג און רייכקייט אין מיינונגען האט געדארפט פארוואנדלט ווערן אין איין אלגעמיינעם שטאנדפונקט. זיי האבן געדארפט אויפלעבן און מאכן פאפולער א באליבטע און אלטע שפראך צום נוצן אין וועלטלאכע און סאציאלע, עקאנאמישע און אדמיניסטראטיווע פונדאמענטן פון א גרויסער אונטערנעמונג.

"אונטער אזעלכע אומשטענדן וואלט עס געווען מאדנע ווען זיי וואלטן ניט געמאכט קיין טעות'ן. עס איז מיין מיינונג, אז ניט קוקנדיק אויף זייערע דורכפאלן, זיינען די דערגרייכונגען פון די אידן אין פאלעסטינע אין משך פון דער צייט פון די לעצטע צען יאר אזוי באדייטנדפול ווי וועלכע עס איז זאך וואס איז געשעען אין אונזער צייט. טראץ די ראסן אונטערשיידן און די טראגישע געשעענישן פון לעצטן יאר, גלויב איך דערפאר, אז עס עקזיסטירט אפילו איצט א גענוגנדיקער פונדאמענט פון גוטן ווילן אויף ביידע צדדים, אויף וועלכן קאאפעראציע קאן געבויט ווערן.

"געוויסע אויסזעצונגען זיינען געמאכט געווארן קעגן די נייע אידישע אימיגראנטן אין פארגלייך מיט די צעשראקענע, ניט זיך אנזעענדע אידן פון פאר דער מלחמה, אבער אזא סארט קריטיק קאן גאנץ לייכט ווערן אנגעווענדעט קעגן די ערשטע. די מייסטע פון די נאך־מלחמ'דיקע אימיגראנטן קומען פון לענדער וואו זיי אדער זייערע עלטערן זיינען געווען אויסגעזעצט צו פאגראמען און ראסן באליידיקונגען. ווען זיי זיינען אנגעקומען קיין פאלעסטינע, מיט רעכט און ניט דורך געפעליקייט, האבן זיי ווארשיינלאך אויסגעזען ביי די אראבער אלס וויניקער אונטערטעניק ווי די ניט־פאליטישע אידן, וועלכע דאס לאנד האט פון פריער געקאנט.

"פילע האבן געהאט ענטוזיאזם אן דערפארונג, און עס זיינען אויך געווען פיל, וועלכע זיינען געקומען מיט דער באלפור דעקלאראציע אין איין האנט און מיט דעם ספר יהושע אין דער צווייטער, אבער האבן בלויז אויסגעפונען אז די גרינגע נצחונות פון יהושע קאנען זיך שוין מער ניט איבער'חזר'ן. יונגע אימיגראנטן האבן פילייכט אין זייער אויפפירונג געקאנט זיין פראוואצירנד, אבער ניט אבזיכטלאך. די אידן זיינען געקומען פון פילע לענדער, זיי האבן געהאט וויניק אדער בעסער קיין דערפארונג אין בירגערשאפט. זיי האבן זיך געמוזט צופאסן איינער צום אנדערן און צו א נייער סאציאלער סביבה, זיך אויסלערנען א געמיינזאמע שפראך און ארבעטן צוזאמען מיט די אראבער אין דער שאפונג פון א נייעם שטאט. אין אזעלכע אומשטענדן איז, עס קוים איבערראשנד פאר אימעצן, אז זייערע פארהעלטענישן מיט זייערע אראבישע שכנים זאלן ניט זיין וואס די סיטואציע האט געפאדערט.

(שלום מארגן)

איבערגענוג קראפט!

די דינאמיק נייע

ERSKINE

ד ידאזיקע גרויסע 70-פערד־קראפט קאר באט אן א הויכן רייט פון קראפט צום פונט און צוליב א נייעם פול־קראפט מאופלער, א פיאנער פון סטודעבעקער, דערגרייכט די דאזיקע קראפט צו פולער עקשאן צו אייער באדירונג. נידעריקייט, און א ווהילבייס 114 אינטשעס לאנג, גיט גענוג פלאץ פאר די פיס און קאפ. די דינאמיק נייע ערסקין אנטפלעקט איר קוואליטעט ביי אזעלכע פיינע קאר קוואליטעטן ווי דוא־סערוואָ 4־רעדער ברייקס; הידראליק שאק אבסארבערס; טייערע דאבל דראפ פריים; זעלבסט רעגולירנדע ספרינג שעקלס; טהערמאסטעטיק קולינג; טיימקין טייפערד ראלער בירינגס.

$1155

ביז $1450—אין דער פעקטארי

רעגירונגס טעקסעס עקסטרא

Western Canada Motor Car Co.
LIMITED
D. J. WRIGHT, Mgr.
263 Edmonton St. Phone 86 333

געבויט ביי סטודעבעקער—בילדער פון טשעמפיאנס

איהר באגעגנט זיי איצט איבעראל!

מענער, פרויען און קינדער וועלכע גרייטען זיך פאר און אנגענעמען, כשר'ן פסח מיט

האראוויטץ-מארגארעטען מצות

פאר די העכסטע צופרידענהייט און אמת'ע הנאה פון דעם שענסטען אידישען יום טוב דארף אין קיין אידישע הויז ניט פעהלען די בעסטע מצה וואס ווערט געבאקען אין אמעריקא זינט איבער 46 יאהר — די האראוויטץ־מארגארעטען מצה.

און צו פארפאלקאמען אייער יום טוב דארפט איהר אויך געברויכען אונזערע

מצה-מעהל, אייער-מצה,
מצה-פארפעל, פאטעיטא-מעהל, א. ז. וו.

אנערקענט פאר כשרות, קוואליטעט, ריינליכקייט

RABBI M. KOHM

Residence: 607 Alfred Ave. Warehouse 428 Selkirk Ave.
Warehouse Phone 57 656 Winnipeg, Man.

מיר בעטען אייך צו רויכערן באקינגהאם סיגארעטס ווייל זיי אנטהאלטן די סאמע בעסטע טאבעקא, פערפעקט צוזאמענגעשטעלט און געהאלטן פריש דורך א פאטענטירטן, פולשטענדיק פארזיגלטן פעקעדזש. ווען איר רויכערט באקינגהאמס קריגט איר דאס בעסטע פון וואס איר קאנט זיך פארשאפן — ניט קיין איינגעשפארט צו געבן קופאנען אדער פרעמיעס.

באקינגהאם איז פריי פון אלע רייצונגען און אומריינקייטן. דאס איז דער בארימטער "ליכט־ן האלז" סיגארעט. דאס איז דער קוואליטי סיגארעט וועלכן איר זאלט שטענדיק רויכערן.

20 for 25

אויך

12 for 15c